

Les quatre columnes
de Puig i Cadafalch recuperades fa pocs anys per a la ciutat
ROBERT RAMOS

Les quatre columnes de Montjuïc

Aquest estudi de l'historiador Albert Balcells és útil per un doble motiu. Primer, perquè el lector té a l'abast una introducció aprofundida de la trajectòria del segon president de la Mancomunitat, el matoroní Josep Puig i Cadafalch (1867-1956). Es tracta d'una bona visió contextualitzada que ateny tots els àmbits –professionals i polítics– en què destacà l'arquitecte modernista. L'acord per a la federació de diputacions provincials (1911-1913) per a cohesionar polítiques socials i culturals modernitzadores per a una nació sense estat cal no minimitzar-la: fou un extraordinari exemple de voluntat política. L'organisme presidit originàriament per Prat de la Riba (1914-1917) –tot i les mancances estructurals de finançament i de legislació executiva– dugué a terme el bastiment d'institucions acadèmiques que generaren capital humà (força de treball) adreçat a empreses tècniques i peda-

gògiques en què el país fou capdavanter: xarxa territorial de comunicacions, ensenyament formal i no formal (a tall de cursos d'extensió universitària) amb la introducció de la metodologia de Maria Montessori, xarxa sanitària i construcció d'una xarxa de biblioteques públiques. El mèrit d'aquest treball rau a subratllar la centralitat de la presidència de Puig (1917-1923) pel que fa al desenvolupament de les idees institucionals de l'autor de *La nacionalitat catalana* (1906). La reflexió de Balcells també aclareix la no avenença de Puig amb el pronunciament militar de Primo de Rivera, el setembre del 1923. L'assentiment de quadres polítics de la Lliga envers el dictador no implica la generalització d'aquesta avinentesa vers la política de la Mancomunitat sota la presidència del capdavanter estudiós del Romànic.

En segon lloc, el conjunt de recerques –com especifica el subtítol– facilita el coneix-

xement del context viscut per Puig i Cadafalch. En aquest sentit, s'hi tracten vessants intel·lectuals d'interès –relacions entre Joan Maragall, Josep Pijoan i Francisco Giner de los Ríos (Institución Libre de Enseñanza), vinculació entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Junta de Ampliació de Estudios, i la funció formativa del Consell d'Ensenyament General–, la guerra bruta i espionatge policials –Manuel Bravo Portillo– en el marc de la violència empresarial i de l'autodefensa sindical obrera. El volum es clou amb el *leitmotiv* de Puig: la internacionalització del moviment de construcció nacional (per bé que amb projeccions finals potser prescindibles). El text, pedagògicament redactat, situa –enllà del jo biografiat– cruïlles polítiques i iniciatives culturals que permeten d'ampliar la comprensió i el significat de la política territorial de la Mancomunitat i del seu temps polític. *

JOSEP PUIG I CADAFALCH, PRESIDENT DE CATALUNYA, I LA SEVA ÈPOCA
Albert Balcells

Editorial:
Rafael Dalmau
Barcelona, 2013
Pàgines: 274
Preu: 18 euros

CIÈNCIA DAVID BUENO I TORRENS

La ciència del llenguatge

De tan normal, generalment no hi prestem atenció. Estic parlant del llenguatge, aquesta facultat imprescindible per viure en societat que absolutament totes les cultures humanes han desenvolupat. Fa temps que es discuteix quin és el seu origen, una construcció merament cultural o si el nostre cervell hi està preprogramat. Totes dues visions expliquen part de la realitat: el nostre cervell disposa del programari neural i genètic bàsic per desenvolupar, assimilar i utilitzar el llenguatge, i la forma que aquest pren –l'idioma amb les normes gramaticals i sintàctiques– és bàsicament un constructe cultural, malgrat que l'estructura intrínseca de les vies neurals podria posar algunes restriccions a

l'hora de categoritzar la informació.

Llenguatge, ment i cervell. Una introducció a la psicolingüística i a la neurolingüística és un llibre que resumeix, de forma acadèmica però tanmateix accessible a qualsevol persona interessada en el tema, els coneixements actuals sobre la gènesi, la comprensió, la producció i la utilització del llenguatge al cervell. En els diversos capítols, els autors, especialistes en psicolingüística i neurolingüística i professors de la UOC (Marta Coll-Florit), la UB (Javier Rodríguez-Ferreiro) i la UAB

LLENGUATGE, MENT I CERVELL
Diversos autors

Editorial: UOC
Barcelona, 2013
Pàgines: 206
Preu: 20,50 euros

(Melina Aparici), analitzen com els infants adquireixen la seva primera llengua; descriuen els mecanismes que posem en marxa quan parlem, escoltem, escrivim i llegim; aborden el substrat neuronal del processament lingüístic, i presenten els trastorns del llenguatge que són conseqüència de danys cerebrals.

Una eina de gran utilitat per a professionals de la llengua –filòlegs, mestres, psicòlegs, pedagogs... – i que està plena de dades interessants i sorprenents per a qualsevol persona amb ganes d'aprendre coses noves. *